

**Píseň: EZ618 – Modré nebe, slunce zář + modlitba; Oddíl
k výkladu: Rt 4**

Milí,

na posledním setkání jsme se věnovali Rt 3. V té Noemi „pomohla“ Rút tím, že jí navrhla „nalézt odpočinutí“ v manželství s Boázem. Tak se *Rút* měla až svatebně připravit (Rt 3, 3), zjistit, kde bude Bóaz po slavnosti spát, a pak i k němu lehnout.

I biblické vyprávění však zdůrazňuje, že se Rút Boázovi *neměla dát poznat*. Jak identitou – tak přeneseně, tj. sexuálně. Vždyť celý spis Rút také *odmítá* a vyvrací pohanské slavnosti v jejich obsahu i formě!

Boáz se pak o půlnoci *vydělil*. Celé dění na humně má také připomínat pohanské obřady, v nichž bylo po slavnosti očekáváno božské zjevení, vidění. Tak i Boáz se *nejprve* děsí. A až poté si všímá ženy u svých nohou. *Ženy*, nikoli bohyně plodnosti. Ani její kněžky. To je pro jistotu stvrzeno otázkou identity Rút.

Rútin čin to byl nesmírně riskantní – byla vydána napospas komukoli, kdo by jí v takové situaci potkal (srv. Dínu!). A ačkoli odešla od Boáze aniž by „na cokoli došlo,“ musela odejít až brzy ráno. Kdyby jí totiž někdo viděl, bylo by jasné, co žena na humně dělala.

Tuto odvahu a sebeobět si Boáz dobře uvědomoval. A za tu Rút chválil. Vždyť se mohla „roztažením nohou“ vlísat do přízně chudému i bohatému (v. 12).

Místo toho ale Rút tvrdě dřela na poli. Starala se o Noemi. Sloužila. Riskovala záměnu s pohanskou kněžkou plodnosti (jak moábské!). Pro naplnění Tóry. Pro milosrdenství vůči bližnímu.

Také proto Rút Boáz odměnil také velkým množstvím ječmene – zhruba takovým množstvím, které odpracovala Rút už prvního dne sklizně.

Goel – zastánce

Jenže byl ještě jiný zastánce, hebr. goel, než Boáz. Ten měl povinnost Noemi a Rút přijmout. A Boáz ho nemohl jen tak „přeskočit.“

Tak v odpovědi na odvahu Rút odvážně jednal také Boáz. Ten již zcela veřejně, bez utajování. Posadil se v bráně – tam se konaly v tehdejší době soudy běžně. Také proto, že se tam nedalo nic skrývat – lidé bez ustání procházeli tam a zpět. A zároveň šlo o „místo zlomu.“ Místo ochrany obyvatel města – a zároveň možnosti město opustit.

Tam Boáz počkal na stále bezejmenného zastánce. A vyzval k zasedání s ním – k soudnímu jednání. A přizval dokonce *deset* starších – množství víc než dostatečné. Tak i Boáz velmi riskoval – výsledek takto rozhodnutý bude nezměnitelný.

Podle toho také drama pokračuje: Drobná lest skrze koupi pole, skrze kterou chce Boáz situaci levirátního práva nenápadně řešit, je obrácena proti němu. Díl Noemina pole po Elímelekovi totiž tento bezejmenný zastánce koupit *chtěl* (v. 4).

Naštěstí měl Boáz připraveno „eso v rukávu“ – ale v tom případě musí kupující přijmout také Noemi. A s Noemi také *Rút*. Moábku. Cizinku. Nepřítele. *Zapovězenou* Tórou do desátého pokolení!

To už druhý zastánce odmítl. Jistě také proto, že Noemi i Rút byly podezírány z až „prokletosti“ – oběma zemřeli manželé! Tak „zničení,“ o němž tento muž mluvil, nebylo jen finanční. Ale také celé rodiny – jaké dobro by mohlo přijít přijetím takto „prokleté“ Moábký.

Což ještě zesiluje také pozdější zmínka o Peresovi, Judě a zejm. *Támar*. Která právě takto vnímána byla v Gn 38. A kde je také centrem *levirátní právo* – a jeho důležitost. Nikoli sexuální praktiky.

Boáz

Boáz s tím vším tak trochu počítal. Drobná lest mu vyšla. Koupit pole, Noemi, Rút a zplodit s nimi syny – to je skutečně velká zátěž nejen finanční. Tak na stvrzení, že tento zastánce se

vzdal svého práva, si vyměnili botu (Dt 25; Ž 60, 10). Spojitosti tohoto obrazu se vlastně nedochovali. Víme jen, že tím bylo obrazně stvrzeno buď naplnění levirátního práva, nebo jeho odmítnutí. A snad i dalších obchodů.

Boáz tedy slavnostně a plně legálně *koupil* dané pole. I vše, co patřilo *všem třem* zemřelým mužům. Tedy *víc* než byl povinen! Orpu, manželku druhého ze synů Noemi, si vzít ani nemohl – zůstala v Moábu.

A připomněl slavnostně také podstatu levirátního práva. Jím *není* postaráno se o vdovu. Tím je *zachování jména* zemřelého muže. A jeho rodu. A tak jeho odkazu. Také s výhledem na zplození *mesiáše*! Jak také o tom čteme v závěru příběhu...

Přijetí Rút

A pak se stalo nečekané. Místo útrpného snášení, že teď bude mezi námi proti Tóře bydlet pohanská nepřítelkyně – moábská Rút – přichází její *slavnostní přijetí* do Božího lidu. Ačkoli do *desátého pokolení* je zakázáno Moábce přijímat (Dt 23, 3-6; jak blízko levirátního práva v Dt 25!)

Rút tak není jen trpěna z poslušnosti Zákonu – Tóře. Je *radostně* a *požehnaně* přijata. Je jí dokonce přáno, aby byla jako pramatky Božího lidu Lea a Ráchel. Kéž je potomstvo Boáze a *Rút* jako potomstvo Perese!

Což je vlastně dost divné. Na Peresově potomstvu není v době příběhu nic zajímavého. Dokud se nedovíme, kdo byl vnukem a pravnukem Boáze skrze Obéda právě z Rút: Jišaj. A David. Ten David. Mesiášský král. Což v době příběhu nemohl nikdo vědět...

O to silnější je připomenutí příběhu Judy a Támar. Také příběhu odvahy víry v Boží milost. V Boží zákon. I kdyby to znamenalo být považována za děvku. Za bastarda (Ježíš!). Se vším, co k tomu patří. Což spojuje Támar i Rút i s třetí ženou v rodokmenu Ježíše Krista – jerišskou prostitutkou Rachab.

To nejlepší na závěr

Ale to nejlepší si příběh nechává na závěr. Jakoby odvaha víry Moábky Rút, její pracovitost a obětavost – stejně jako Boázova odvaha víry – byly málo.

Protože Noemi je většinu příběhu odsunuta stranou. A ještě nápadněji všichni tři muži zemřeli hned v úvodu příběhu. Provádala se skutečně Rút, nikoli Noemi. Noemi tedy zůstává *Marou* z Rt 1. Její rod, a tak rod Elímelekův, *končí*, vymírá. Rút totiž *není* příbuznou Noemi. To byl její manžel, syn Noemi.

Ale Bible je také sadou příběhů Božího milosrdenství. Nejen syrové reality lidského světa. A tak i milosrdenství lidských. Jako Izmaela z Hagary „přijala za svého“ kdysi Abramova Sárar tím, že ho přijala „na kolena“/ do klína, přijímá Noemi syna Rút také za jakoby „svého.“ Tak je, zvláštním způsobem, naplněn *duch* i Tóry – pokračování rodu Elímeleka, protože Noemi. A také proto je zmíněn v poslední kapitole on i oba jeho synové – *nejsou* vymazáni z rodu Božího lidu!

Ačkoli Obéd není Noemin syn biologicky, ale duchovně. Což je pro křesťany obzvlášť hezké, protože v závěru příběhu zazní, že celou dobu šlo vlastně o něco úplně jiného. Ne hlavně o sklizeň, odmítnutí orgiastických kultů a pověr, nešlo o romantický příběh „Pretty woman,“ nešlo ani hlavně o levirátní právo. Natožpak o ustanovení nějaké slavnosti nebo zvyků.

Šlo o *mesiáše*. O Božího pomazaného krále. Pro jehož činy se Bůh smilovával nad obludami, ačkoli David byl už po generace po smrti. Šlo o narození Davida. Jak přepodivně! Jak *proti* vyprávěním o úžasných králích dávnověku jiných kultur! David je potomkem prostituující se Támar. Cizinky, pohanky Rút. Pohanské profesionální lehké děvy Rachab. Z *takového* rodu je *ten* král David.

A z *takového* rodu je také Jehošua z Nazaretu. Později vyznaný jako Kristus – hebr. mašijach, mesiáš. Ačkoli je z něj také spíše duchovně – Josef *není* biologickým otcem Ježíše. A o rodokmenu Marie nevíme *nic*. Stejně jako pokračuje *duchovně* rod také Elímelekův skrze Noemino přijetí Obéda za svého. Víc než tisíc let před narozením Ježíše Krista...

Závěr

Jedním z nejpřesvědčivějších rozměrů Bible jsou právě tyto. Příběhy vlastně ostudné, jejichž vyprávěním v očích *všech* jen ztrácíme. Příběhy hanby a chyby *vlastního* rodu, kmene, národa, předků. Příběhy vlastní ubohosti, padlosti, otroctví. Pochybných rodokmenů, mužů i žen – i největších postav „našich dějin.“

Proč jsme si raději nevymysleli legendy jako o Romulovi a Removi? O Gilgamešovi? O praotci Čechovi? To jsou přece epické příběhy odvahy, úžasnosti, skvělosti, *příkladnosti*?

Proč jsou ti Abrahamové, Izákové, Jákobové, Támary, Rút, Rachaby, Marie, Josefové, Ježíšové, apoštolové i další *tradováni* jako tak podivní? Jako takoví ubožáci? Tak *nepříkladní*?

Protože je to pravda. Takový je Boží lid. Takový je Bůh, který si je vybral: Neperspektivní, zotročené, hloupé, neslavné, pronásledované, dodnes nenáviděné. Trdla, hlupáky, padlé ženy i muže, vrahy i otroky.

Protože takové je Boží milosrdenství. Které je také tím zřejmě úplně pro každého. Po tisíce let. Pro každého kdo je ochoten věřit stejně odvážně a sebeobětavě v *takového* milosrdného Boha jako Rút, Boáz, David, Abraham, Ježíš i další.

**Píseň: EZ257 – Jen s tebou být, Ježíši drahý + modlitba
Rozhovor**